Ф€§Т!v@Ł · βez рЯёvøda}

27. ЈУГОСЛОВЕНСКИ ПОЗОРИШНИ ФЕСТИВАЛ | УЖИЦЕ | 1-7. НОВЕМБРА 2022. www.uzickopozoriste.rs www.jpf.uzickopozoriste.rs

БРОЈ 6 | ГОДИНА XXVII | 6. новембар 2022.

СРЂАН КЊЕГИЊИЋ, ДИРЕКТОР ПОЗОРИШТА ПРИЈЕДОР

Никад више награда и фестивала

Представа „Југославија, моја отаџбина“ постигла је изванредне резултате, добили смо већ 12 награда за њу, а то нам се никад раније није догодило. Никад нисмо ни толико фестивала обишли, играли смо у Зајечару, Новом Саду, Пули, Трсту, у Словенији, Босни и Херцеговини, и сад смо први пут у Ужицу – каже директор Позоришта Приједор Срђан Књегињић

Имате занимљиво презиме, јесте ли истраживали како је настало?

- Није старо. Ја сам из села Божићи на Козари и наше првобитно презиме је било Ковачевић. Онда су моји преци променили у Књегињић, али нисам никад сазнао због чега. Иначе, нема нас много.

Први пут сте на Фестивалу и не знамо много о вашем Позоришту.

- Нисмо велико позориште, али имамо дугу традицију. Професионални смо театар од 2008, а постојимо од 1953. и управо нам креће седамдесета сезона. Имамо десет људи у ансамблу, девет глумаца и једног редитеља, а иначе, ја сам најмлађи глумац у ансамблу и даље играм. Једино ми је мало криво као глумцу, што нисам био и у овој представи.

Како функционише позориште у унутрашњости. Имате ли подршку?

- Константно радимо и веома напорно. Некада имамо и пет премијера годишње, а некад две, зависи колико новца нам је на располагању. Имамо и свој фестивал „Златна вила“, интернационалног карактера, ове године је био 15-ти по реду. Једно време није одржаван, али смо га обновили пре четири године. Град је оснивач нашег Позоришта и заиста нас подржава у свему, мада увек треба више новца. Тренутно је на репертоару пет представа, ту су комедије и драме и једна дечја представа. Желимо да однегујемо млађу публику која ће сутра бити озбиљна позоришна публика. У просеку једну представу играмо годину и по дана до две и онда наравно, понестане нам публике. Имамо три стотине места у две сале, а редовно нас гледа око шест стотина људи.

Радимо на маркетингу, па нам је сад и одзив публике бољи. Иначе, зграда нам је архитектонски врло модерна и пре пар година, доградили смо још један спрат где су нам апартмани за гостујуће глумце и редитеље.

Представа „Југославија, моја отаџбина“, избацила вас је у први план. Како је дошло до ове сарадње са Гледалишчем Копер?

- Стицајем срећних околности, рекао бих. Народно позориште Републике Српске, одустало је од овог пројекта и ми смо га прихватили. То нам је прва међународна копродукција коју је помогла Фондација Friedrich Ebert Stiftung, без које не бисмо могли да исфинансирамо овај заједнички пројекат. Представа је постигла изванредне резултате, добили смо већ 12 награда за њу, а то нам се никад раније није догодило. Никад нисмо ни толико фестивала обишли као сада, играли смо у Зајечару, Новом Саду, Пули, Трсту, у Словенији, Босни и Херцеговини и ето, први пут смо и у Ужицу. Први пут сам у Ужицу и чини ми се да смо сличног менталитета.

Како је изгледала та сарадња због двојезичности?

- Ово је Фестивал без превода, а ми смо у представи имали превод са словеначког, титл, али смо га сад избацили. Мислим да публика нема проблем да разуме о чему се овде ради и шта се догађа на сцени, јер смо такве реакције већ добили. Иначе, наше колеге из Словеније, углавном говоре српски језик и не могу да опишем колико смо научили од њих у сваком смислу, а пре свега у продукционом. Марко Мисирача је то наравно лепо изнео, а ми га сматрамо домаћим редитељем, јер је ово шеста представа коју је урадио за наше Позориште.

Какве су реакције на наслов представе?

- Ово је једна породична и прича о идентитету. Сви се негде траже и сви имају питања из прошлости. Како је могло бити и да ли је могло другачије!? Било је предрасуда и очекивања да ће то бити некаква југо- носталгична представа, а она то није. Или јесте само оним људима који су одрасли у том времену и који су на крају доживели распад те државе. Отаџбина, домовина или дежела, свима нам је то исто, мада звучи другачије.

Мирјана Петровић

РАЗГОВОРИ О ПРЕДСТАВИ И ПРЕС КОНФЕРЕНЦИЈА

ПОЗОРИШТЕ ПРИЈЕДОР, GLEDALIŠČE KOPER TEATRO CAPODISTRIA/ФОНДАЦИЈА FRIEDRICH EBERT STIFTUNG – „ЈУГОСЛАВИЈА, МОЈА ОТАЏБИНА“

Уметници не праве границе

Марина Миливојевић Мађарев, доктор театролошких наука и водитељ округлог стола: Ово је прави начин да се направи оваква представа, а Југословенски позоришни фестивал „Без превода“ право је место да се говори о њеној теми - како се распала Југославија.

Марко Мисирача, редитељ: У представи су три ансамбла: глумци из Бањалуке, Приједора и Копра. Роман Горана Војновића је преведен на 18 светских језика, што доказује да има смисла да се ова прича отвори. Јако ми је драго што је ово једна од представа које говоре о томе како млади људи који су се родили након распада Југославије носе то бреме.

Бојан Муњин, селектор Фестивала: Ово је драма, трагедија наших живота. С обзиром на ту трагедију, у којој смо остали живи, можемо само плакати. Евентуално можемо сабрати нешто људског око себе и у себи и залагати се за миран, добар живот. Многи знају да смо тада мислили да више никад неће бити рата, а ипак га је било.

Жељко Еркић, као Данило: Нажалост, могао сам да убацим своја сећања у представу. Карактер који сам тумачио је као људи који су нам били у кућама. Били су део наше породице, наше комшије. Био сам сведок тог времена. Када сам ја ишао да полажем заклетву, носио сам лепу мајицу и прслук. Мајка ми је рекла да га обавезно скинем пре фотографисања, а ја сам заборавио то да урадим. Још то памтим.

Мирела Предојевић, као Катарина/Коса: Уткала сам своја сећања у представу. У овој дивној причи, о потрази за собом, идентитетом, потребно је да се то уради. Иначе, ово је прва копродукција позоришта Приједор са театром који је изван граница наше државе, што је јако значајно.

Леа Цок: Родила сам се четири године након распада Југославије, нисам полагала заклетву. Нисам била ни у процесу стварања ове представе, ја сам алтернација, али не желим да вратим ову улогу. Све је било инстинктивно, бацила сам се на улогу.

Мојца Партљич, као Душа: Антигона нам каже: „Рођена сам да волим, не да мрзим“. То сам хтела да испричам на позорници. Срећна сам што играмо заједно, не могу довољно нахвалити екипу.

Игор Штамулак, као Бране: Ову причу морамо гледати као породичну причу у којој један момак тражи свога оца. Кад сваки човек буде имао свој гроб, на који може доћи његова мајка или син, тада ће моћи да се каже да се рат завршио. Пре тога – не. Ипак, уметност нема границе и уметници их никада нису правили, праве их они који нису овде. Лично сам данас био јако срећан, јер мој отац је у Ужицу служио војску пре 60 година. Увек ми је говорио најлепше о овом граду. Отишао сам у ужичку касарну и видео где је спавао, где се купао, боравио. Срећан сам што сам овде.

Борис Шавија, као Недељко: У Југославији сам живео до своје 13. године, до почетка рата. Рођен сам у Сарајеву, а као избеглица отишао у Црну Гору. Цео мој живот се дели на период пре и после рата. Наравно, тада га нисам разумео. Ни сад ми није јасно шта се све догодило. За ову улогу тражио сам обрисе фамилијарних дружења у то доба и послератног периода. Трудио сам се да „ухватим“ истину, да она не буде субјективна. Бавили смо се распадом фамилије која се догађа упоредо са распадом државе. Ниједан лик није сасвим црн или сасвим бео. То је збир појединачних истина, а све су тачне из различитих перспектива. Као калеидоскоп истина који прави мрачну причу.

Блаж Поповски, као Владан: Рођен сам после рата, 1992. године. Мало тога знам о Југославији. Ипак, ова представа је најзначајнија коју сам до сада радио. Научио сам нови језик, на првој проби нисам разумео ништа. Колеге су ми много помогле. Уз њих сам боље упознао и музику, тако да сада знам ко су Тома Здравковић и Тозовац.

Срђан Кнежићић, директор Позоришта Приједор: Драго ми је што смо се дотакли ове теме, која је, посебно у Босни и Херцеговини, увек актуелна. То је бољка о којој људи разговарају, али о неким стварима ћуте. Рођен сам 1990. године и немам у свом коду Југославију, али знам да је човек тада могао спавати на клупи, а да му нико ништа не сме. Друга ствар је црвени пасош са којим смо могли ићи свуда.

Александар Стојковић, као Емир: Добро памтим Југославију, био сам у ЈНА. Драгоцено је за глумца када за улогу може да искористи лична искуства. Рад је био јако пријатан, а проблем су нам правили пандемија, онда промена управе позоришта, па затим како прећи границу када смо ишли код колега и они долазили код нас. Ова представа је прошла скоро што и земља о којој говори, само што смо ми остали на окупу.

Андреј Чањи, позоришни критичар: Ова представа, заправо је поставила питање колективне и индивидуалне одговорности и кривице. У сусрету оца и сина, то се најбоље види. Син разговара са оцем и покушава да сазна шта је он као појединац урадио. Ипак, отац му објашњава шта је он урадио као замајац у колективу коме је припадао, у армији, Југославији.

Ана Милошевић

МАРКО МИСИРАЧА, РЕДИТЕЉ

Позориште је најбоље место за дијалог

- Театар је у својеврсној кризи. Не у стваралачком смислу, већ има проблем са тим како да успостави комуникацију са јавношћу, са публиком. Велики је притисак медија, то се све више осећа – каже редитељ Марко Мисирача

Да ли Југославију доживљавате као своју домовину?

- Апсолутно, из много разлога. Мене се прича романа „Југославија, моја домовина“ врло интимно тиче. Дете сам војног лица. Живели смо у свим крајевим некадашње Југославије када су неке ствари функционисале по кључу, али непобитан је тај културни простор који нас држи заједно. На културном нивоу постоји заиста основна потреба да узмемо оно најбоље једни од других и због тога постоји размена на ниву свих грана уметности. Пошто све то функционише, Југославија и даље постоји на неком нивоу. Ова представа је сјајан пример да је то тако. Радили смо са три потпуно различита ансамбла и језика, али смо се некако брзо спојили, различитости су нас привлачиле и биле невероватан изазов. И пут ове представе, преко свих фестивала, потврђује да има потребе да се та прича исприча у свим крајевима бивше домовине. Уметност, на овим просторима на којима живимо, окупља људе истог или сличног размишљања који имају потребу да испричају приче које нас се тичу и које је важно испричати. Мало нас је, сви се знамо и препознајемо и проналазимо се на неком неидеолошком плану.

Чини се да предност дајете домаћим текстовима који се баве предрасудама и проблемима људи на овим просторима након свега што смо преживели?

- Немогуће је планирати сопствени уметнички пут, али се поклопило да су представе које сам радио последњих година и које су имале успеха и одјека, углавном биле везане, условно речено, за послератну стварност Босне, Србије, свих ових наших простора. Војиновићев роман ми је посебан изазов. Све те приче су имале неке везе са покушајем да објаснимо сами себи, шта смо, ко смо, где смо и зашто смо то што јесмо скоро 30 година након што се једна земља распала. Не ради се ту о југоносталгији, него о потреби да објаснимо себи зашто нам је све горе и горе и због чега и даље, чак и генерације које нису ни доживеле Југославију, имају потребу да се реферишу на њу. Очигледно се баштини неки систем вредности који више не постоји. То је оно у чему ћемо се, мање више, сви сложити, са било које год идеолошке стране да смо. Из тога произилази питање које морамо да поставимо – шта се то десило да смо морали да изгубимо цео један систем вредности, а нови нисмо успоставили? Зато је драгоцено да комуницирамо

преко уметности, а позориште је најбоље место за дијалог.

Како видите актуелни статус театра?

- Театар је у својеврсној кризи. Не у стваралачком смислу, већ има проблем са тим како да успостави комуникацију са јавношћу, са публиком. Велики је притисак медија, то се све више осећа. Дошло се до тога да су нам неки глумци неповратно одузети из театра. Али, ево једног примера - системског решења из Словеније на који можемо да се угледамо. Видео сам да је Словенија то уредила на начин да су хонорари за снимања прилично мањи у односу на хонораре код нас, а плате и хонорари у позоришту много озбиљнији и самим тим више обавезујући. На тај начин се чува култура, језик. Надам се да ће доћи време када ћемо ми у Србији озбиљније схватити важност позоришта као простора који чува неке битне вредности. Кључ је у рукама других људи, не код ументика и видећемо шта ће бити.

Колико се Ваш приступ режији мењао до завршетка академије до најновијих представа?

- Веома. Стицајем околности имам класу на Академији уметности са Тиком Станићем и причам пуно са младим глумцима о томе да је академија само једна од степеница у процесу учења. Кансије се учи кроз рад уколико се добије прилика. Може много да се научи из сопствених грешака и страшно је важно када доживите неуспех да што пре детектујете проблем и потражите начин како да га у следећем пројекту превазиђете. Лично се трудим максимално да што више себе каналишем и смањим број грешака. За редитеља је данас веома важно, а данас је то теже него раније, као што је говорио професор Мијач, да формира свој тим. Не мислим само на глумце, они се мењају, него на све сараднике са којима треба да се разумете. Такође, добро је било када су млади редитељи могли да буду везани за једну кућу па да ту стичу искуство. Стицајем околности на уговору сам у крагујевачком позоришту, то је за мене благодет, јер и себи и ансамблу могу да допринесем много више, да пробам нове ствари. То не може редитељ који не зна довољно о неком ансамблу, па нам се десе, у најмању руку, стереотипне глумачке поделе и жељени резултат изостане.

Да ли мислите, као неко ко едукује младе глумце на Академији, да ће свако од њих пронаћи „своје парче неба и своје парче хлеба?

- То је тешко питање са којим се свакодневно сусрећем. Покушавам да им укажем на неке могућности. Данас је страшно важно да се уметници, а поготову глумци, науче, да се оспособе да могу да раде све, да буду спремни да буду сами себи менаџери, као и ми редитељи, да не чекају да их неко позове. Упућујемо их на то да буду спремни да преузму иницијативу, да раде на себи јер ће их то одвести тамо где желе да стигну.

В. Туцовић

ГРАД УЖИЦЕ

impol
Aluminium Industry
Impol • Seval

БОРИС ШАВИЈА, ГЛУМАЦ

Рат ми је пресекао детињство

- Куриозитет ове представе, која је саткана из три ансамбла, јесте да има тридесет пет извођења за годину дана. То се, на жалост, не дешава представама које су на репертоару једног позоришта. Ни сам нисам свестан како смо ми успели да се скупимо и имамо толики број играња- наводи у разговору за Билтен глумац Борис Шавија, кога смо протекле вечери гледали у улози Недељка у представи „Југославија, моја отаџбина“.

Колико је распад државе и рат убрзао сазревање и пресекао детињство многим генерацијама?

- Мени лично је одсекао детињство, али баш онако одједном, из ведра неба. Четири дана пре свог тринаестог рођендана побегао сам због рата из Високог у Црну Гору код баке. И тада сам био приморан да у том периоду нагло сазрим. У тим моментима био сам без родитеља, што је веома незгодно време, да један дечак остане и одраста без родитељске пажње, јер моји родитељи су и даље били у БиХ. На сву срећу су преживели. Али то је свакако учинило да се наш живот, неки младићки, јако закомпликује и да постанемо отровани ратом и приликама које су нас затекле.

Представа је копродукцијска. Игра на је у целом региону. Како је различите нације прихватају?

- Представа је актуелна на свим просторима бивше Југославије где смо је играли и свако има своје виђење и неко своје катарзично искуство после ње. Нико не остаје нетакнут где год смо је играли. Веома добро то осетимо током представе, али и када се она заврши у разговорима са публиком, као и са људима који припадају еснафу. И заиста, морам рећи, свуда смо имали добар одјек. Куриозитет ове представе, која је саткана из три ансамбла, има тридесет пет извођења за годину дана. То се, на жалост, не дешава представама које су на репертоару једног позоришта. Ни сам нисам свестан како смо ми успели да се скупимо и имамо толики број играња.

Представа је до сада на фестивалима дванаест пута награђивана.

- За улогу Недељка до сада сам добио четири награде, мој колега Блаж Поповски награду за набољег младог глумца, а и пар признања за најбољу представу и још неке којих сад и не могу да се тачно сетим. То је потврда да је ово што радимо заиста вредно.

Бркови су Вам део имица или су ту због представе или су последица „Зорановог брка“?

- (Смех.....) Пре ових бркова дуго сам имао браду. Обријао сам се баш због ове улоге, а бркове сам оставио, исто, због ње и докле год ова представа буде играна, носићу их. Спремајући се за улогу гледао сам и читао како би требало да изгледају војна лица и како се понашају. Искрено, било је колико комично, толико и врло озбиљно. Што се тиче бркова, битно је да су длаке тачно до ивице усана, да коса не сме да додирује крагну и остале баналности које су у то време биле задатак и обавеза сваког војника, а камоли официра. Тако да ето, отуд бркови. Али лепо стоје и због „Зорана“.

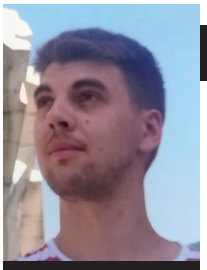
Шта се припрема у НП Републике Српске Бањалука, а и у твојој каријери?

- Управо смо имали премијеру „Госпођица“ Ива Андрића, у режији Ђурђе Тешић, а следећи комад требало би да ради Рале Миленковић, Галенова „Лица“. Ми смо и добро препознати овде, у Србији, где доста снимамо. Данас док сам после пута одмарао мало, на РТРС-у имао сам прилику да погледам две своје серије. Што је одлично. За РТРС спремамо и трећи део трилогије „Кости, месо и кожа“ и од јануара требало би да крене снимање „Коже“. Ради се доста новог и у Републици Српској. Мало је живнуло и код нас на том пољу.

Б. Дамњановић

premium ALKALINE WATER pH A8.8

trgoagent BANCA INTESA

ПИШЕ:
Андреј Чањи

РЕЧ КРИТИКЕ

Прошлост у садашњем

Роман словеначког писца Горана Војновића „Југославија моја отаджбина“ је савремена Телемахија смештена у контекст земље које више нема. Као што се Телемах отискује на иницијациско путовање у потрази за Одисејем који је нестао након рата, тако и Владан креће у истраживачку авантуру којом жели да сазна истину о свом оцу Недељку Боројевићу. Отац му је страдао у рату, тако му је речено, али случајном претрагом на интернету сазнаје да то није истина. За његовим оцем расписана је потерница у Хагу под сумњом да је починио ратне злочине у околини Вуковара. Жеља да сазна више о свом оцу, пореклу и себи, Владана нагони на пут који га води у прошлост.

Иван Велисављевић и Александар Новаковић вешто драматизују Војновићев прозни предложак фокусирајући се на присуство прошлости у садашњем. У томе им помаже сама структура романа у којој се оквирна приповест (син који тражи оца по различитим топонимима и разговара са бројним људима) прекида низом аналепси (сећања и сведочења тих људи који су познавали његовог оца). Представа у том смислу прати роман те се одвија на два временска плана. Продукција прати Владаново превазилажење граница. Важна одлика ове представе да је да она настаје као колаборација Позоришта Приједор, Гледалишча Копер и Teatro Capodistira.

Редитељ Марко Мисирача највећу пажњу посвећује прелазима из једне временске линије у другу. Те се промене дешавају лако и ненаметљиво, а истовремено јасно и прецизно тако да не постоји забуна око тога где се и када нешто збива. Два су фактора која омогућавају такву диференцијацију. Локалитет је увек назначен пројекцијама имена градова на великим телевизијским екранима који чине најупечатљивији део сценографије (Драгана Пурковић Мацан). Истовремено ти телевизори приказују и снимке из прошлости као што су инсерти из ТВ Дневника, снимци рата, најава Титове смрти или говор Слободана Милошевића. Други фактор који омогућава разликовање два временска плана је стил глуме. Оквирна прича Владанове потраге игра се у озбиљном, драмском регистру, док се реминисценције на живот у Југославији приказују у лагодном, комичном тону, који каткад непотребно прелази и у карикатуру. Тиме се остварује двострука перцепција једне историје: лагодна и безбрижа атмосфера у којој се живело и трагична, тензична ретроспектива из које данас посматрамо тај исти минули живот.

Главни глумац, Блаж Поповски, није се сасвим снашао у тим прелазима јер он не само да мора да прелази из драмског у комички регистар, већ мора да тумачи један лик у два значајно различита периода: детињство и зрелост. Тај превелики дијапазон који захвата дата улога је тешо савладив и зато што су промене константе дуж целе представе чиме се спречава континуитет уживљавања. Сличан проблем имао је Борис Шавија у улози Недељка Боројевића, али га је савладао са нешто већом вештином. Наведене глумачке изазове најбоље су превазишли Александар Стојковић и Игор Штамулак у улогама официра ЈНА.

Представа почиње фактуалним гестом. Глумци се представљају именом и презименом и наводе када су положили пионирску заклетву. Готово читав ансамбл положио је заклетву, док главни глумац није. Биографија глумаца постаје сценски знак којим се сугерише да фикционална сценска дешавања поседују снажне конекције са стварношћу. Нажалост тај почетни гест није развијан и он остаје један усамљен покушај и пропуштена прилика да се спроведе доследно и узбудљиво преплитање уметности и стварности, позоришног лика и глумчеве биографије.

Тема рата, распада, уништених живота, рецидива прошлости, утицаја тих догађаја на савремени живот у овој инсценацији више делује као средство да се на драматичан начин исприча једна фикционална породична сага која случајно има снажне везе за бурном историјом. Иако је то легитимно уметничко опредељење, оно за последицу има осећај да је на снази једна суздржаност, грч, који нас још увек спречава да отвореније и са односом према прошлошћу проговоримо о трагедији која је задесила породицу народа. Ова представа због тога тематизује и демонстрира колико је прошлост жива и актуелна чак и у оним генерацијама које није директно дотакла.

Али можда је овако опрезан, суздржан и ненаметљив корак напред ипак најпригоднији за дугачко пешачење по опасним стазама на чијем крају очекујемо да ћемо пронаћи мир, нашу заједничку Итаку.

РЕЧ ПУБЛИКЕ

Разумели смо се

Василије П. – Нисам очекивао много, али сам баш изненађен. Породична трагедија кроз призму државе. Веома добро упаковано и изнето. Словеначки, иако све нисам разумео, није ми сметао. Разумели смо покрет и поглед. Одлична представа.

Дијана – Представа је добра. Мада ми је мало ове тематике доста. Сметало ми је и то што нисам баш успела да све разумем на словеначком. Али да су глумци који су из неколико позоришта овако добро уиграни, томе скидам капу.

Бранислав Д.– Као дете војног лица које је пролазило кроз, не баш овакве, али сличне године пубертетета, морам рећи да сам дирнут на посебан начин. Први пут сам негде чуо о злочину у Кравици, коме сам „присуствовао“, јер се одвијао преко Дрине на само пар километара од места где сам био код баке и деде тог Божића. Те ноћи било је мућа по небу и рафала који су одјекивали. Глума одлична, сведена, мирна. Режија, текст, приступ публици. Није ми сметало што све на словеначком нисам разумео, знао сам о чему се прича. По мом мишљењу ово је једна комплетна представа. Можда и најбоља на овогодишњем фестивалу, за сада.

Драгица Г. – Нисам одушевљена. Припадам другом времену. Не веже ме ништа за ту државу. Тако да морам рећи и то да ми је више ратне тематике превише. Хајде да се погледамо у очи, пружимо руку и кренемо даље. Од ових прича почињемо да отупљујемо и да се поново мрзимо, а треба да живимо.

Милена Бошковић – Одлично. Сјајно. Тешко. Представа оправдава учешће на Фестивалу и једна је од бољих до сада одгледаних.

Б. Д.

БЛАЖ ПОПОВСКИ, ГЛУМАЦ

Ићи преко своје границе, увек

- Позориште повезује људе из свих држава и то баш добро ради, казао је Блаж Поповски, глумац, вољан да упозна и спозна свет и људе. Због представе је научио нов језик, па и песме Тозовца и Томе Здравковића

„Парче хлеба, парче неба“, слоган је 27. Југословенског позоришног фестивала. Како Ви до парчета хлеба данас?

- Завршио сам академију и сада сам у Гледалишчу Копар. Играм пуно представа и немам времена за приватан живот, јер ако желиш бити глумац, приватни живот не постоји више. Ако желиш да будеш добар, мислим да треба пуно и да радиш. Мени се то свиђа, јер сам увек желео да будем глумац.

Како је глумцима у вашем позоришту у Словенији?

- Позориште, хвала богу, не стагнира. Пуно се ради. Уплашио сам се да ће због короне све то престати, да ће бити и отказа. Међутим, мислим да је Гледалишче Копар био једини театар који је баш радио кад је била корона. Имали смо пробе и преко зуме, он лајн, јер смо мали театар, са шест глумаца и требало је да пловимо на том мору, а да не потонемо. Мислим да је то било баш добро, тако да сам се начуо да није све ружно иако изгледа тако. Треба да верујеш да ће све бити добро на крају.

У чему проналазите лепоту живота?

- У томе да си отворен за живот иако ти не иде као што си баш желео или, ако то нешто ниси добио, да увек будеш отворен за учење нечег новог, да упознаješ себе, не да себи ставиш границе одакле и докле можеш. Треба сваки човек да направи границе, али видим да је лепота живота у томе да идеш преко своје границе увек, увек, увек.

Преко граница сте прелазили због сарадње са позориштима у региону...

- Позориште нема границе. Први пут сам у Ужицу, први пут сам био и у Бањалуци, први пут у Приједору тако да спознајем свет, спознајем људе и то ми је баш битно. Пуно је пута било баш напорно, али је зато награда због тога већа. У 21. веку треба да се слушамо, да се волимо. Мислим да сваки човек у себи има неку жељу за комуникацијом и спознавањем света и мислим да позориште то баш добро ради повезујући људе из свих држава.

Како се млађе генерације носе са заједничком историјом, са драмом наших живота, како је указао селектор ЈПФ-а Бојан Муњин?

- Мислим да би требало у школи мало више да учимо о томе, да упознајемо људе који су имали нека искуства са тим. Ја се не сећам да смо у школи разговарали о томе. Исто и у породици, кад смо заједно, нисмо никада причали о томе. Моји нису били у рату тако да ја уопште ништа нисам знао о томе и још увек не знам. Чуо сам приче, али ми је тешко да то поставим у један зацртан оквир, не могу да га направим. Интересујемо се за то, али, као што кажемо у представи, све те приче су проклете и мислим да људи баш због тога не желе о томе да разговарају и то разумем. Мислим да би сваки човек требало да зна шта се десило, да има неку слику о томе и поштовање због ствари које су се дешавале.

Ј. Пенезић

МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ

NARODNO POZORIŠTE UŽICE

РЕЧ ПИСЦА

Имао сам накану да напишем још једну комедију. Испочетка, постојала је намера да се ослоним на Бранислава Нушића, као што се он ослањао на Гогоља. Да направимо оглед – шта би било са његовом министарком у нашем времену, у нашим просторима. Стварност времена у којем живимо, ова невиђена колекција оксиморона, убиедила ме је /додајмо ту и аргументације редитеља Бранислава Мићуновића/ да је излишно и депласирано правити трансмисију Нушића у наше околности. Свели би се на, ко зна коју по реду, рециклажу. Иницијални мотив постоји, све остало је производ личног виђења актуелног хербаријума, у којем су пресоване халуцинантне биљке, чије деривате сами себи свакодневно убризгавамо. Од тужне комедије Без портфеља се претворило у хорор комедију, чији јунаци нису чудовишта и зомбији, него неки „слични нама", како би рекао Аристотел. Или је овде ипак реч о чудовиштима?

Стеван Копривица

РЕЧ РЕДИТЕЉА

„Човјечанство се толико прозлило да му више не вриједи фабулизирати", написао је Владан Десница у коментару свог есејизованог романа „Прођења Ивана Галеба". Од те констатације, које сам се безброј пута сетио радећи ову представу, прошло је више од шездесет година, а ми смо градирали зло. Залуд привиди цивилизацијског напретка, залуд. Чини се да смо ми посебно надарени за такву врсту градације. Зато сам од Стевана Копривице затражио текст који се неће базирати на фабули, него на вивисекцији феномена наших свагдашњих малформација. Нисам у редитељском поступку кривио друге, већ сам, заједно са ансамблом, склонио засторе са зрцала у коме се огледају наши мракови. У некој врсти позоришног егзорцизма суочавали смо се са злом и његовим модификацијама, глупошћу, сујетом, похлепом, издајом, која је постала парадигма времена. Дозвољено је, у самоодбрани, и насмејати се тим одразима, али нас то неће спасити од усуда губитништва.

Бранислав Мићуновић

ВЕЧЕРАС

ГРАДСКО ПОЗОРИШТЕ ПОДГОРИЦА/
ФЕСТИВАЛ *БАРСКИ ЉЕТОПИС*

БЕЗ ПОРТФЕЉА

Стеван Копривица

Идејни концепт и режија:	**Бранислав Мићуновић**
Драматургија:	**Драгана Трипковић**
Сценографија:	**Марко Петровић Његош**
Костимографија:	**Лина Лековић**

ИГРАЈУ:

Дубравка Дракић

Душан Ковачевић

Симо Требјешанин

Ивана Мрваљевић

Јелена Ненезић Ракочевић

Милош Пејовић

Омар Бајрамспахић

Ивона Човић Јаћимовић

Вахидин Прелић

ЗЛАТИБОРАЦ®

UniCredit Bank

pratite nas
www.uzickopozoriste.rs

pratite nas
@narodnopozoristeuzice

pratite nas
Narodno pozorište Užice

pratite nas
@narodnopozoristeuzice

pratite nas
m.jpf.uzickopozoriste.rs

ПИШЕ:
Зоран Јеремић

ОТАЏБИНА И ЊЕНА ДЕЦА

Што не рекоше на време, па нису морали гости из Приједора и Копра да доносе оноликe столице из распарених комплета југословенске дрвно-прерађивачке индустрије. Има тога код Мрђе у СУБНОР-у, било је и код Драшковића у Синдикату, у портирници „Водовода“, у Микином бифеу поред Блажовог универзитета, понекој болничкој амбуланти до Мртвачнице, нашло би се тих мање-више расклиматаних сувенира и у месној заједници „Липа“, на Бироу, зборници на Чаковини, две код Паја вулканизера и једна на којој је у вешерници седео председник кућног савета моје зграде, а за коју је комшија Вујак сумњао да је позајмљена из бивше Нинкове печењаре.

Регале је већ мало теже пронаћи. Њих Жико „Атлас“ одавно више не прави ни за молдавско тржиште. Статусне реликвије се не избацују тако лако, са њима се одлази у вечност. Шут-карту оверe наследници, уз њу иде и гратис трансформација у секундарне резанце сабраних дела југословенских класика самоуправног мистицизма, свешчица завичајних буколика и неретко „Година расплета“.

Док сам синоћ на фестивалској сцени гледао и југословенске године „заплета“ и југословенске године „расплета“ из романескне перспективе Горана Војиновића био сам, разуме се, емотивно реактиван у оба правца. Не могу се баш смејати ни „часној пионирској речи“, ни чињеници да „понор пакла“ није претио залуд, ни томе да одговор на питање зашто је морало тако бити и даље разумем колико и синоћ дијалоге на словеначком језику, тек помало. Из представе сам „разумео“ зашто је то било неизбежно, и како тај моћни горко-хуморни позоришни час анатомије кроз лозинке-прозивке једне епохе налази пут до јасније слике о томе шта се догодило.

Живо ме интересује да ли су генерације рођене после распада Југославије могле у пуном интензитету синоћ да осете мирис ес-ем-бе блуза, укус сока од зове тетке из Босне и мелодију шпице ТВ дневника? А и што ће им то! Можда је стварно Сунђер Боб боље решење?

С друге стране, Ужичани су већ имали прилику да упознају Горана Војиновића и његов роман из прве руке. Пре осам година гостовао је на књижевном фестивалу „На пола пута“. Чујем од Ружице да се уочи Фестивала јавио, жао му је што поново није могао да буде у Ужицу. Те године дошао је преко Лознице, свратио је код стрица, па уз Дрину ка Ужицу... Шта си видео на путу кроз Југославију, питао сам га за потребе интервјуа. Мислим да вреди чути одговор:

„Оно што обично видим: један прелијепи свијет који не може да сакрије своје сиромаштво. Ако изузмемо обалне дјелове бивше Југославије, који имају неку своју, другачију причу, када се одмакнете из Новог Сада, Београда, Загреба, центра Сарајева, готово свуда, и у Словенији, брзо наилазите на сиромаштво, осетите да ту нема готово ничег другог до борбе за властити крух, да ту просто нема друге димензије осим голог преживљавања. Видите да нема много могућности да се преживи. Овде се преживљава!“

Толико о парчету неба, без довољно хлеба.

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ 27. ЈПФ

Како до Фројда, како до истине?

Књига британског психоаналитичког психотерапеута и есејисте Адама Филипса „Како је Фројд постао Фројд“, којег је превела Нада Донати, издао Clio, представљена је у ужичкој Народној библиотеци

Трагајући за истином о Фројду и перципирајући процес настајања психотерапеута, према наводима Зорана Хамовића, директора и главног уредника београдског *Clio,* Филипс је у мноштву биографија референтних за дело и живот Сигмунда Фројда остварио нешто што други нису.

- Адам Филипс, вероватно највећи и најстравственији познавалац Фројда иако је то тешко рећи и измерити, има чак и једну врсту формалне потврде јер је уређивао Фројдова дела. Био је у позицији да, као неко ко је вичан, сам проникне у оно што је Фројд радио. Оно што је интересантно код Адама Филипса је поглед изнутра, не споља, писање са другачијим разумевањем и дозом посебне потребе да се разуме процес, не резултат који је настао из тог процеса и у Фројдовом раду - предочио је Хамовић.

Према наводима позоришног редитеља Небојше Брадића, Фројд је успео да сачува науку о души, док је Филипсова књига сачувана у Библиотеци јеврејских живота.

- Ово је једна од узорних биографија коју пише психоаналитичар да би испричао причу о једној култури. Није случајно што један психоаналитичар и добар писац пише књигу, биографију о другом психоаналитичару, такође, добром писцу. Фројд је био један од кандидата за Нобелову награду, али за књижевност. Изванредан стилиста, писао приче о случајевима које транспонује до нивоа литературе - истакао је Брадић додавши да је Филипсова књига мост између позоришта и психоанализе.

- Фројдов појединац је савремени појединац било ког времена - указала је др Снежана Дамљановић, психијатар, подсетивши да психоанализа омогућава људима да говоре у своје име и да је њена главна тема појединац.

- Лична историја, не само Фројда, него буквално и сваког од нас, заправо је историја кроз комплексе, тежње и жеље. О томе говори ова књига. Попут Фројда из имигрантске породица подвргнуте притиском сила које не могу да контролишу и разумеју, и ми смо вечити емигранти, сви имамо неизвесну будућност и увек смо под притиском, а не знамо како да се изборимо са тим. Свако од нас је биће које је трауматизовала друштвеност, чије се жеље не уклапају олако у свет у којем се налазе – рекла је Дамљановић истакавши потребу да погледамо и разумемо појединца у сваком аспекту, чак и када је преживљавање основни циљ породице због чега су могуће грешке и погрешни потези.

Ј. Пенезић

ОЦЕНА ПУБЛИКЕ

АТЕЉЕ 212 БЕОГРАД
РОЛЕРКОСТЕР 4.60
ЈУГОСЛОВЕНСКО ДРАМСКО ПОЗОРИШТЕ БЕОГРАД
ЧУДО У ШАРГАНУ 4.80
ЗАГРЕБАЧКО КАЗАЛИШТЕ МЛАДИХ ЗАГРЕБ
EICHMANN U JERUZALEMU 4.50
НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ УЖИЦЕ
МЕСЕЦ (ДАНА) НА СЕЛУ 4.42
ПОЗОРИШТЕ ПРИЈЕДОР, GLEDALIŠČE KOPER TEATRO CAPODISTRIA
ЈУГОСЛАВИЈА, МОЈА ОТАЏБИНА 4.60

ПОЛИТИКА BLIC PTC
Danas Večernje novosti
Радио-телевизија Србије

Издаје: Савет XXVII Југословенског позоришног фестивала Ужице 2022.
Уређује: редакцијски одбор: Радојка Поповић - уредник, Верица Туцовић, Мирјана Петровић, Ана Милошевић, Богдан Дамњановић, Зоран Јеремић, Јелена Пенезић, Андреј Чањи.
Тираж: 500 примерака • **Штампа:** Графопринт, Ужице